

LAUDATIO

Preafericirii Sale Doctor **Daniel CIOBOTEA**,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române,
cu ocazia acordării titlului de Doctor Honoris Causa al
Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

15 octombrie 2010

www.uaic.ro

Laudatio

În onoarea

Preafericirii Sale Dr. **Daniel CIOBOTEA**,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel s-a născut în data de 22 iulie 1951, în satul Dobrești, comuna Bara, județul Timiș, fiind cel de-al treilea copil în familia distinsului învățător Alexie și Stela Ciobotea. A făcut școala primară în satul natal (1958-1962), gimnaziul în localitatea Lăpușnic, județul Timiș (1962-1966), iar cursurile liceale în orașul Buziaș și în Municipiul Lugoj, Liceul „Coriolan Brediceanu” (1966-1970). Educația primită în familie, sensibilitatea religioasă și estetică a mamei, rigoarea spirituală și onestitatea intelectuală a tatălui precum și experiența anilor de liceu, în care a întâlnit profesori competenți și plini de entuziasm în

activitatea lor, au fost decisivi pentru opțiunile viitoare ale formării Preafericirii Sale.

După examenul de bacalaureat s-a înscris, prin concurs, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1970-1974), unde a obținut și titlul de licențiat în Teologie, disciplina Noul Testament.

În perioada 1974-1976 a urmat cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar Ortodox din București sub îndrumarea competentă a părintelui profesor academician Dumitru Stăniloae.

Datorită calităților intelectuale și a dorinței sincere de a aprofunda cunoștințele teologice, doctorandul de atunci, Dan Ilie Ciobotea, a primit o bursă de studii în străinătate, mai întâi doi ani, la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității de Științe Umane din Strasbourg (Franța) și apoi, alți doi ani, la Universitatea „*Albert Ludwig*” din *Freiburg im Breisgau*, Facultatea de Teologie Catolică. În cadrul pregătirii doctorale la aceste două Universități de prestigiu, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel s-a bucurat de îndrumarea unor cunoscuți profesori de teologie protestantă și catolică precum: Gerard Siegwalt, André Benoit, Charles Wackenkeim și Karl Lehmann. Primul doctorat în Teologie l-a obținut, în iunie

1979, la Universitatea din Strasbourg, cu calificativul maxim, în urma susținerii tezei cu titlul: *Reflection et vie chrétiennes aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité* (424p.). Al doilea doctorat l-a obținut la Institutul Teologic Universitar Ortodox din București, în octombrie 1980, cu teza: *Teologie și spiritualitate creștină. Raportul dintre ele și situația actuală*.

În referatul de evaluare critică și de prezentare a tezei, Părintele profesor academician Dumitru Stăniloae, remarca următoarele: „prin informația ei bogată, prin maturitatea spirituală ce iradiază din coerența, din înțelegerea, din logica și echilibrul expunerii, lucrarea îl impune pe autor ca pe o speranță luminoasă a teologiei noastre”.

În cadrul ceremoniei academice ce a urmat susținerii tezei, același părinte profesor a spus: „Examenul tezei a dovedit comisiei de examinare că are în fața sa un candidat bine pregătit, bine informat și mai ales pătruns de dorința și râvna de a trăi o viață teologică de adâncime duhovnicească. Nouă asemenea oameni ne trebuie, oameni care să trăiască în învățătura Bisericii noastre [...]”.

Timpu l a dovedit că intuiția profesorului de vocație și a părintelui duhovnicesc realist și responsabil a avut o

dimensiune profetică și a marcat profund conștiința teologică a tânărului doctor în Teologie Dan Ilie Ciobotea.

După susținerea tezei de doctorat la București, a candidat și obținut un post de profesor la Institutul Ecumenic din Bossey, Geneva (Elveția) pe care l-a onorat cu competență și responsabilitate timp de opt ani (1980-1988), timp în care a fost și profesor asociat la Facultatea de Teologie din Geneva și Fribourg (Elveția). În ultima perioadă a activității profesionale de la Geneva a fost și director adjunct al Institutului Ecumenic din Bossey.

În anul 1987 se va întoarce în țară și va intra în viața monahală, la Mănăstirea Sihăstria, județul Neamț, cu numele Daniel, avându-l ca îndrumător și duhovnic pe Părintele Arhimandrit Ilie Cleopa. În data de 14 august 1987 a fost hirotonit ierodiacon și în data de 15 august 1987 a devenit ieromonah.

În anul 1988 a fost numit de către Patriarhul Teoctist Consilier Patriarhal, Director al Sectorului „Teologie contemporană și dialog ecumenic”. În același an a devenit conferențiar la catedra de Misiune creștină a Institutului Teologic Universitar Ortodox din București.

După schimbările petrecute în cadrul societății noastre românești, determinate de evenimentele din

decembrie 1989, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a fost chemat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române să-și asume noi responsabilități în vederea reorganizării activității și misiunii Bisericii într-un nou context istoric, social și politic.

Astfel, a fost ales episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și hirotonit arhieru în data de 4 martie 1990. În luna iunie, același an, a fost ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. În această calitate, în perioada 1990-2007, a desfășurat o bogată activitate pastoral-misionară, academică, culturală, socială și ecumenică. A reprezentat Biserica Ortodoxă Română în forurile ecumenice mondiale, fiind membru al Comitetului Executiv și Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Geneva, 1991-1998), membru al Prezidiului și Comitetului Central al Conferinței Bisericilor Europene (din 1997) și Vicepreședinte al celei de a II-a Adunare Generală a Conferinței Bisericilor Europene (Graz, 1997).

În luna septembrie 2007, în urma trecerii la Domnul a Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, Colegiul Electoral Bisericesc l-a ales în funcția de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Loctiitor

al Tronului Cezareii Capadociei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe.

Se cuvine să subliniem aici faptul că, în orizontul acestui parcurs teologic și existențial al Părintelui Patriarh putem observa două etape semnificative: prima etapă este cea de formare teologică, urmată de o prestigioasă activitate didactică, științifică și ecumenică; a doua etapă este cea de slujire arhierescă. Aceste două etape nu pot fi nici împărțite, nici despărțite întrucât sunt cuprinse într-o unică și mare pasiune: iubirea față de Hristos și Biserica Sa, concretizată în slujirea unității Ortodoxiei universale și rodirea ei în diversitatea, bogăția și frumusețea Bisericilor locale.

Deși cele două etape ale vieții și activității Părintelui Patriarh nu pot fi separate, totuși ele pot fi nuanțate. În acest sens putem spune că atunci când a fost ales arhieru, Teologia românească a pierdut un mare profesor, dar Biserica a câștigat un mare ierarh. Această afirmație este evident relativă, însă ea exprimă faptul că în prima etapă a activității preocuparea majoră a Preafericirii Sale a fost activitatea didactică și de cercetare teologică; în a doua etapă prioritară a devenit activitatea pastorală, misionară, culturală, ecumenică și social-filantropică.

Această mutare de accent nu a fost întâmplătoare și nu a umbrit nicidecum Teologia academică, ci dimpotrivă, a clarificat mult mai bine rolul și vocația ei în cadrul universității. Vorbind, de această dată, ca arhiepiscop al Bisericii, Părintele Patriarh spunea: „Teologia are mai întâi de toate o dimensiune bisericească. Ea se face în Biserică, pentru Biserică și potrivit cu vocația fundamentală a Bisericii: mântuirea lumii prin iubirea divino-umană a Fiului lui Dumnezeu. [...] De aceea teologia integrală a Bisericii transcende teologia academică întrucât nu este condusă de o metodă de cunoaștere care ia pe Dumnezeu ca „obiect” pentru a elabora o știință despre Dumnezeu. Ea este o cunoaștere dincolo de conceptele pe care le putem elabora despre Ființa supremă sau despre Absolut. Cunoașterea teologică eclesială ne vine de la Dumnezeu însuși pentru că El vrea, în mila Sa, El Cel Necunoscut să se ofere cunoașterii noastre”.

Această mutare de accent de la teologia academică și cercetarea științifică spre slujirea concretă și existențială a Bisericii, a fost dublată, în conștiința de arhiepiscop al Părintelui Patriarh, de un entuziasm profund creator, care în cei 17 ani ca Mitropolit la Iași, și în cei trei ani, ca Patriarh, s-a concretizat într-o salbă de ctitorii care au și

vor avea în viitor o importanță covârșitoare pentru misiunea actuală și viitoare a Bisericii și a poporului român. Amintim aici câteva dintre aceste ctitorii:

a) *instituții de învățământ și cultură*: Facultatea de Teologie Ortodoxă; Seminariile Teologice de la Iași, Agapia, Botoșani, Dorohoi și Piatra Neamț; Școlile teologice-sanitare post-liceale de la Iași și Piatra Neamț; Centrul Cultural-pastoral de la Durău; Centrul mitropolitan de cercetări T.A.B.O.R. din Iași; Biblioteca „Dumitru Stăniloae”; Institutul ecumenic și social-pastoral :Sf. Nicolae” din Iași; Institutul cultural-misionar Trinitas; Centrul de conservare și restaurare a patrimoniului religios „Resurrectio”; Centrul de presă „Bazilica” ce cuprinde: Radio, Televiziune, ziarul „Lumina” și Agenția de știri „Bazilica”.

b) *instituții social-caritative*: Cabinetul stomatologic „St. Pantelimon”, Iași – 1993; Asociația Medicilor și Farmaciștilor Ortodocși din România, Iași – 1993; Departamentul socio-caritativ „Diaconia”, Iași – 1994; Cantine pentru săraci la Iași, Pașcani, Dorohoi, Hârlău - 1993-1995; Dispensar policlinic „Sf. Ap. Petru și Pavel”, Iași – 1998; Centrul de diagnostic și tratament „Providența”, Iași – 2000; Fundația „Solidaritate și

Speranță”, Iași – 2002; Centrul de educație și informare medicală „Providența II”, Iași – 2002; Institutul social-caritativ „Diaconia”, Iași – 2003; Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț”, Mănăstirea Neamț – 2004; Centrul Social-Cultural „Sf. Ilie”, Mănăstirea Miclăușeni, 2005.

Evident că, în cadrul acestui moment festiv, nu ne-am propus să facem o evaluare obiectivă a impactului deosebit, și uneori provocator, pe care aceste mari proiecte pastorale și misionare l-au avut în conștiința publică românească, dar mai ales în sufletul credincioșilor Bisericii noastre.

Ceea ce ne-am propus să subliniem în continuare este relația specială pe care Preafericirea Sa a avut-o pe timpul slujirii ca Mitropolit al Moldovei și Bucovinei cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Primul gând care l-a însoțit la Iași, când a fost ales mitropolit, a fost reînființarea Facultății de Teologie Ortodoxă, care, deși a fost cofondatoare a Universității, în anul 1860, a trecut, de-a lungul timpului, prin mai multe răstigniri.

Prezența unei facultăți de Teologie la Iași, afirma Preafericirea Sa în cuvântul rostit la instalare, „va contribui la apropierea și cooperarea dintre Biserică și

Universitate, dintre credință și cultură, atât pe plan național, cât și pe plan ecumenic sau internațional”.

Această mărturisire a devenit, pentru mitropolitul de atunci, program de lucrare efectivă întru care s-a angajat cu întreaga ființă, pătrunsă de modestia și evlavia profundă, a spațiului moldav, dar și de rigoarea spirituală, onestitatea intelectuală și entuziasmul creator al personalităților culturale de aici. Așa se face că, la 15 octombrie 1990, într-o atmosferă solemnă, de adâncă bucurie, s-a redeschis porțile noii facultăți de Teologie. Bucuria a fost mare și pentru faptul că, după mulți ani de speranță și așteptare, marcați de multe separări și constrângeri ideologice totalitare s-au regăsit tineri studenți și studente de dincoace și dincolo de Prut, din Basarabia și Bucovina.

Dorind să evidențieze importanța și semnificația spirituală a evenimentului, Preafericirea Sa a subliniat, în cuvântul de deschidere oficială a cursurilor, rolul și vocația unei facultăți de Teologie în mediul universitar. Cunoscând foarte bine activitatea didactică și de cercetare din Facultățile de Teologie din țară și din străinătate, dar și relația lor cu viața liturgică și sacramentală a Bisericii, Preafericitul Părinte Patriarh a sesizat că, în ultimul timp,

teologia universitară a devenit mai mult o știință despre Dumnezeu și mai puțin o comuniune în rugăciune cu El. Această mutare de accent în reflecția teologică riscă să submineze din interior vocația specifică pe care învățământul teologic o are în cadrul învățământului universitar. De aceea, fără să conteste caracterul științific al teologiei, Părintele Patriarh afirma că Teologia este „știință”, dar o știință cu totul aparte în spațiul Universității. Ea este „știința originii și finalității lumii, susținută de iubirea lui Dumnezeu. Datorită acestui fapt, „Teologia este știința bucuriei netrecătoare”.

Parafrazând un mare teolog apusean, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel considera că un teolog nu poate face teologie decât în stare de bucurie. Dar bucuria de a face teologie nu se identifică cu plăcerea sau cu simpla dorință de a-L cunoaște pe Dumnezeu. Ca în toate științele „bucuria adevărată este bucuria roadelor. Orele multe de laborator pentru oricare savant sunt parte componentă din pregătirea bucuriei pe care o are când realizează ceva. În acest sens, Facultatea de Teologie trebuie să aibă în vedere sporirea bucuriei, mai ales în vremea noastră când lumea a pierdut sensul bucuriei. Teologia trebuie să deschidă sufletul omenesc spre

Dumnezeu - izvorul bucuriei. Dacă nu suntem conștienți de acest lucru nu vom înțelege lumea căreia trebuie să-i slujim și care este întristată. Să aducem speranță unde e deznădejde; iubire și comuniune unde este dezbinare și ură; demnitate unde demnitatea umană a fost uitată sau desconsiderată”.

Aceste gânduri ale Preafericitului Părinte Patriarh Daniel ne dezvăluie intensă sa preocupare pentru formarea unei conștiințe teologice responsabile și deschise creator spre lume. Teologia nu trebuie să fie o sumă de concepte și propoziții învățate mecanic, ci o experiență existențială, o epicleză conștientă a fiecărei generații. De aceea ea trebuie să aibă trei dimensiuni fundamentale: duhovnicească, pastorală și misionară.

Teologia trebuie să aibă o dimensiune duhovnicească.

Teologia academică s-a născut în Biserică și a fost călăuzită de credința și experiența duhovnicească a tuturor generațiilor de creștini. De aceea, la Facultatea de Teologie „cursurile nu vor începe niciodată înainte de a merge la biserică, de a face acea «lucrare de laborator» care e întâlnirea cu Dumnezeu în rugăciune.[...] Nimeni nu poate învăța pe alții dacă nu cunoaște el însuși ceea ce învață,

dacă nu trăiește întâlnirea cu Dumnezeu în rugăciune. Și câtă bucurie nu se află în textele rugăciunilor Bisericii alcătuite de sfinți! Sfinții Părinți spuneau: „Dacă ești teolog roagă-te”. Toate științele au ca obiect de studiu diferite domenii, „dar studiul teologiei este însuși Dumnezeu și iubirea Sa pentru lume. Și Dumnezeu nu poate fi cunoscut decât în stare de rugăciune, de comuniune cu El”.

Așadar, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel era și este convins că nu se poate face teologie fără rugăciune. Aceasta face parte integrantă din programul de învățământ și din formarea celor care studiază teologia. Așa cum nu se poate concepe respirație fără aer, la fel nu se poate concepe teologie adevărată fără rugăciune.

Rugăciunea reîmprospătează mereu conștiința reflexivă a teologului și pregătește sufletul pentru slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor. Scepticismul modern a făcut tot ce era posibil pentru a diminua importanța rugăciunii și cu toate acestea oamenii credincioși găsesc timp să se roage, pentru că rugăciunea corespunde unei necesități spirituale. De aceea, spunea Părintele Patriarh, se așteaptă astăzi de la teologia ortodoxă să fie și mai mult o teologie a rugăciunii, a experienței duhovnicești pe care au avut-o sfinții. Se așteaptă ca aprofundarea spiritualității ortodoxe să aducă un nou

spor efortului ecumenic de refacere a unității creștine, o reînduhovnicire a teologiei europene, care a devenit o știință mai mult cerebrală și mai puțin existențială și duhovnicească”.

Teologia trebuie să aibă o dimensiune pastorală

Reașezarea teologiei academice în orizontul rugăciunii și al experienței duhovnicești are ca scop reînnoirea activității pastorale a Bisericii, pentru a putea răspunde nevoilor urgente ale credincioșilor de astăzi. În acest sens, Părintele Patriarh consideră că a fi preot al timpului tău este nu numai un îndemn, ci o cerință dintotdeauna, impusă de slujirea mântuitoare a Bisericii în contexte și vremuri diferite. De pildă, nu poți ieși specialist în teologia secolului IV fără să te preocupe problemele zilelor noastre, nevoia de mântuire și sfințire a creștinilor de azi.

De aceea, teologia în dimensiunea sa pastorală „înseamnă a hrăni spiritual pe om, ținând seama de foamea sa existențială și materială, de suferințele și problemele sale concrete. O teologie pastorală aplică principiile credinței ținând seama de persoane și de situații concrete, diverse și noi. Ea promovează redescoperirea valorii infinite a ființei

umane. Teologia este pastorală când se exprimă ca o răspundere sfântă pentru viața și mântuirea fiecărui om”.

Teologia trebuie să aibă o dimensiune misionară

Pentru ca dimensiunea pastorală a teologiei să se poată realiza deplin, trebuie să fie însoțită și de dimensiunea ei misionară. Pentru Preafericitul Părinte Patriarh Daniel aceasta înseamnă, în primul rând, grija de a transmite iubirea răstignită a lui Hristos tinerei generații sau adulților care au uitat-o. „Secularizarea modernă se manifestă și ca o slăbire a credinței și a vieții spirituale. Mulți dintre oamenii zilelor noastre au uitat rugăciunea sau au pierdut practica ei ritmică. Mulți dintre ei nu sunt necredincioși, dar se roagă foarte puțin sau deloc. Ei nu neagă existența lui Dumnezeu, dar au uitat sau nu știu cum să-L întâlnească în rugăciune. Deci teologia trebuie să ajute pe oameni să poată simți că Dumnezeu îi iubește. Teologia este chemată să ajute fiecare ființă umană care poartă chipul lui Dumnezeu să-și descopere posibilitățile de dialog și comuniune cu Cel al Cărui chip îl poartă, dar și cu semenii, cu ceilalți oameni. În acest sens teologia va fi știința mântuirii oamenilor, deci și a neamului nostru. Teologia în dimensiunea sa misionară este o știință a vindecării sufletelor

bolnave de înstrăinare și neîncredere, de lipsa de experiență a prezenței lui Dumnezeu în viața zilnică. Teologia este deci o știință a vindecării de izolare prin promovarea iubirii și întrajutorării frățești, ce derivă din credință. Astfel poporul lui Dumnezeu, obștea credincioșilor, își recapătă legătura cu cerul și armonia sufletească”.

În această inspirată desfășurare de gând a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel descoperim prezența implicită a unui diagnostic al societății românești în ansamblul său, care în perioada comunistă totalitară a fost supusă unor mari frustrări și constrângeri ideologice prin violarea sistematică a drepturilor umane fundamentale. Teologia academică prin cele trei dimensiuni ale sale poate să contribuie la restaurarea și înnoirea societății românești. Ea va reuși acest lucru în măsura în care se va deschide spre marile probleme care frământă azi lumea și în măsura în care va lua în serios evlavia și rugăciunea poporului nostru, tradiția sa creștină aproape bimilenară. Numai așa va putea aduce ea ceva ziditor pentru Apus și celelalte Biserici creștine. Și vom ști să primim de la ele, cu discernământ, ceea ce e autentic și bun. Deci condiția deschiderii spre universal este adâncirea și fructificarea darurilor noastre proprii...”.

Aceste reflecții teologice, timp de 20 ani, au rodit frumos în Facultatea de Teologie Ortodoxă și în spațiul universitar ieșean, prin dialogul sincer pe care Preafericirea Sa l-a întreținut cu comunitatea academică ieșeană și oamenii de cultură ai Iașului. Atenția pe care Părintele Patriarh a acordat-o mediului universitar s-a arătat și prin invitarea la Iași a unor personalități teologice și academice de excepție precum: Patriarhul Bartolomeu I al Constantinopolului; Prea Fericitul Hristodulos, Arhiepiscopul Atenei și al întregii Elade; Eminența Sa Cardinalul Karl Lehmann, Președintele Confederației Episcopilor Romano-Catolici din Germania, care au primit și titlul de *Doctor Honoris Causa* ai Universității noastre. Prezența lor în comunitatea academică ieșeană a fost și o expresie vizibilă a recunoașterii de care se bucura și se bucură Preafericitul Părinte Patriarh în mediul cultural și universitar, național și internațional.

Această recunoaștere s-a concretizat, în timp, în numeroase distincții și premii acordate în țară și în străinătate, dintre care amintim:

- *Doctor Honoris Causa* al Universității Catolice „Sacred Heart”, Fairfield, Connecticut, S.U.A. (2003).
- Premiul „Pro Humanitate” acordat de Fundația

Europeană pentru Cultură „Pro Europa” (din Freiburg im Breisgau), Berlin, Germania (2002).

- *Doctor Honoris Causa* al Institutului de Teologie Ortodoxă „Saint Serge” din Paris (2009).

- Membru de onoare al Academiei Române, 19 decembrie 2007.

- *Doctor Honoris Causa* al multor Universități din țară, printre care: Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (2006), Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (2008), Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (2008) și altele.

Aceste distincții și premii reflectă prețuirea unei vocații și opere teologice cu multiple valențe pe care am dori să o evidențiem în continuare.

Opera teologică a Preafericitului Părinte Patriarh este variată și cuprinzătoare. Ea abordează temele majore ale teologiei contemporane, promovează dialogul dintre teologie și cultură, în general, dialogul dintre teologie, filozofie și știință, în special. O prezentare mai detaliată a cărților, studiilor și articolelor publicate de Părintele Patriarh se află în mapa de prezentare. Ea se concretizează într-un număr de 13 cărți, dintre care una în limba

engleză și una în limba franceză; peste 900 de studii și articole în limba română; 45 de studii și articole în limba franceză; 35 de articole în limba engleză; 19 studii și articole în limba germană; 14 studii și articole apărute în alte limbi (italiană și greacă).

Această operă considerabilă are o deosebită valoare, și în cele ce urmează o vom evidenția dintr-o întreită perspectivă: teologică, etică și ecumenică.

a) Din perspectivă teologică, opera Părintelui Patriarh reflectă preocuparea sa constantă de a păstra unitatea și armonia dintre teologia academică și spiritualitatea eclezială, dintre „fidelitatea față de Tradiție și receptivitatea față de nou, pasiunea pentru misterul Bisericii care se roagă și mărturisește Adevărul integral al vieții și dorința de a sluji și sfinți lumea, pe care Dumnezeu o menține prin iubirea Sa”.

Teologia promovată de Părintele Patriarh în întreaga sa operă este ca o catedrală susținută de verticalitatea celor trei coloane ale Revelației iubirii și dreptății lui Dumnezeu în istoria umanității.

1) *Sfânta Treime.*

Este izvorul și temeiul vieții Bisericii. În misterul comuniunii și iubirii trinitare se articulează și misterul

Bisericii, dar și valoarea inefabilă a fiecărei persoane umane în comuniune cu alte persoane. În comuniunea personală trinitară, Viața sau, mai precis, Viața eternă se exprimă ca dăruire reciprocă de sine între persoanele Prea Sfintei Treimi. Dumnezeu Tatăl împărtășește simultan ființa sa Fiului prin naștere și Duhului Sfânt prin purcedere. La rândul Lui, Fiul și Duhul Sfânt se dăruiesc Tatălui, dăruire care face ca persoanele să se cuprindă interior unele pe altele, fără separare și fără confuzie.

Viața lumii create și, în mod deosebit, viața umană, se întemeiază pe acest act de iubire și dăruire a lui Dumnezeu care a creat lumea și o susține în existență prin energiile sale necreate.

Dimensiunea aceasta a dăruirii reciproce ca scop și finalitate a vieții exprimă nu doar intenția lui Dumnezeu-Creatorul, ci revelează taina însăși a vieții dumnezeiești, care este comuniune desăvârșită și veșnică a persoanelor distincte. Această unitate desăvârșită a Persoanelor distincte întemeiază, de asemenea, și unitatea lumii în pluralitatea ființelor distincte.

Plecând de la aceste date teologice prealabile, Părintele Patriarh Daniel mărturisește că viața, în general, și viața umană, în special, se realizează deplin acolo unde

unitatea nu devine singurătate sau uniformitate și unde distincțiile nu devin separări sau obstacole în calea unității.

2) *Iisus Hristos* – Logosul sau Cuvântul lui Dumnezeu Întrupat.

Este revelatorul comuniunii trinitare și fundamentul comuniunii interumane.

Fidel teologiei Sfinților Părinți ai Bisericii nedespărțite, în lucrările sale cu caracter hristologic, Părintele Patriarh mărturisește adevărul că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Întrupat este revelatorul în timp al iubirii lui Dumnezeu.

Întruparea Logosului sau Cuvântului lui Dumnezeu reprezintă nu doar expresia sensibilă a iubirii și dreptății lui Dumnezeu, ci și începutul unui nou mod de a gândi, de a fi și de a trăi în lume. Pentru instituirea acestui nou mod de existență în orizontul comuniunii, Hristos a trebuit să accepte moartea pe Cruce de bunăvoie. Și întrucât Hristos a acceptat moartea nu pentru Sine, ci pentru noi, moartea Sa este o invitație la renunțare a oricărei forme de egoism ca expresie a păcatului și dăruire totală slujirii lui Dumnezeu și oamenilor.

3) *Duhul Sfânt.*

Este Cel care ne împărtășește viața divino-umană a lui Hristos. În simfonie de gând cu Părinții Bisericii, Părintele Patriarh afirmă că cel care împărtășește umanității viața divino-umană a lui Hristos este Duhul Sfânt. Numai prin harul Duhului Sfânt noi putem recunoaște prezența și lucrarea lui Hristos în Biserica Sa și în lume. Duhul Sfânt este cel care adună în Biserica lui Hristos, lumea diversă și uneori profund fragmentată, pentru a se bucura de comuniunea de viață dătătoare a Prea Sfintei Treimi. De aceea, în viziunea Părintelui Patriarh, Biserica lui Hristos este „laboratorul” în care se formează conștiința fiecărei persoane umane pentru a-și asuma o viață în comuniune cu Dumnezeu și întreaga creație. În calitatea sa de trup tainic a lui Hristos și templu al Duhului Sfânt, Biserica este locul în care Hristos Însuși este prezent în toți cei care răspund în mod liber chemării Sale. El este prezent în mod deosebit în viața celor smeriți, celor milostivi și blânzi, celor care regretă lipsa lor de iubire, de dreptate și de fraternitate, cei făcători de pace și curați cu inima. Toți aceștia, pe măsura iubirii și dreptății lor, sunt în comuniune cu Hristos și fac să transpară în lume lucrarea Sa mântuitoare.

Plecând de la aceste coordonate teologice, Părintele Patriarh Daniel propune societății de astăzi și, în mod deosebit, teologilor, o teologie integrală și integratoare care nu exclude dialogul, dar care își păstrează, așa cum s-a mai subliniat, dimensiunea sa duhovnicească și eclesială.

b) Din perspectivă etică, opera Părintelui Patriarh Daniel este deosebit de relevantă, întrucât tratează provocările majore ale societății contemporane, care afectează profund demnitatea și libertatea persoanelor și comunităților umane, de la curente ideologice discutabile, până la manipulări biotehnologice sau mediatice. Pentru a răspunde acestor provocări, Părintele Patriarh propune credincioșilor Bisericii noastre asumarea conștientă și responsabilă a următoarelor principii etice:

1) Crizei morale și spirituale care se manifestă astăzi în societatea noastră secularizată trebuie să-i răspundem prin sfințenia vieții în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii.

2) Individualismului, narcisismului și autosuficienței societății secularizate trebuie să-i răspundem prin intensificarea vieții spirituale în comunitatea eclesială locală.

3) Crizei ecologice actuale trebuie să-i răspundem prin afirmarea caracterului sacramental al creației. Întreaga creație este „sacrament” al comuniunii dintre Dumnezeu și oameni și nu obiect al manipulărilor de tot felul.

4) Crizei economice și sociale de astăzi, creștinii trebuie să-i răspundă prin afirmarea demnității fiecărei persoane umane, creată după chipul lui Dumnezeu.

c) Din perspectivă ecumenică, opera Preafericitului Părinte Patriarh Daniel reflectă preocuparea sa deosebită de a promova dialogul și cooperarea între Bisericile creștine, în cadrul unor proiecte umanitare și social-filantropice, dar și grija permanentă de a prezenta și apăra valorile Ortodoxiei universale în expresia lor locală. În toate forurile ecumenice internaționale, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a prezentat valorile Ortodoxiei așa cum au fost ele asumate și trăite ca Adevăr în perioada Bisericii din primul mileniu creștin.

Adevărul în experiența dinamică a credinței din primul mileniu creștin nu se identifica cu formularea sa teoretică și acceptarea sa pe calea argumentelor raționale și a erudiției intelectuale, ci se raporta la experiența integrală (catolică) a vieții creștine în Hristos și Biserica Sa.

Această atitudine participativă față de Adevăr, manifestată în cadrul sinoadelor ecumenice, reflectată în operele Sfinților Părinți și întemeiată pe principiul teandric și sinergic al vieții în Hristos a dat naștere, în timp, la un anumit mod creștin de a gândi și a fi pe care Ortodoxia contemporană îl propune credincioșilor săi. Ortodoxia contemporană, în viziunea Părintelui Patriarh, este profund unitară fără a fi uniformă; deși contextul cultural și etnic este diferit de la o țară la alta, mai ales în Occident, unde ortodocșii sunt minoritari, totuși Ortodoxia are ca trăsătură definitorie atașamentul față de teologia și spiritualitatea Sfinților Părinți ai Bisericii nedespărțite [...].

Pe de altă parte, universalitatea dreptei credințe și a valorilor umane pe care le mărturisește Ortodoxia o determină pe aceasta să intre în dialog cu cultura, arta și știința contemporană. În acest context al dialogului, Părintele Patriarh Daniel a constatat faptul că „experiența ecumenică arată că numai cine cunoaște și iubește profund teologia și spiritualitatea ortodoxă poate intra în dialog sănătos cu oameni de alte confesiuni sau credințe, cu oameni de cultură și știință. Teologii ortodocși, maturi și onești, vor aduce totdeauna în dialogul cu alții ceea ce au primit și primesc în comuniunea vie a Sfinților

Bisericii”. De aceea, în viziunea Părintelui Patriarh, Ortodoxia, în general, și teologia ortodoxă, în special, “trebuie să se manifeste în lume nu în maniera unei puteri dominatoare asupra umanității, ci ca o lucrare de slujire care eliberează de egoism și egocentrism, de izolare, presiune și marginalizare. În acest sens și-au asumat vocația lor slujitoare toți Părinții Bisericii. Ei au lucrat pentru mântuirea tuturor oamenilor cu convingerea profundă că Biserica, în calitatea sa de popor al lui Dumnezeu, Trup al lui Hristos și Templu al Duhului Sfânt, este « coloana și temelia adevărului » (I Timotei 3, 15)”.

Se cuvine să precizăm, în final, că această prezentare omagială a operei și activității Preafericitului Părinte Patriarh Daniel reprezintă doar un crâmpeli din bogăția plină de lumină și speranță a scrierilor teologice și a slujirii sale arhieresti în Biserica lui Hristos Mântuitorul.

Pentru întreaga activitate academică, pastorală, misionară și ecumenică, pentru opera teologică amplă și cuprinzătoare, fidelă teologie Sfinților Părinți dar și deschisă în mod creator spre lumea de azi, pentru păstrarea și afirmarea unității și demnității Bisericii lui Hristos și a poporului român, pentru apărarea valorilor și libertății academice în mediul universitar, pentru

promovarea unui dialog onest și responsabil în relațiile ecumenice intercreștine și interreligioase, Senatul Universității « Alexandru Ioan Cuza » din Iași, în numele întregii comunități academice, are bucuria și onoarea de a acorda Preafericitului Părinte Dr. Daniel Ciobotea titlul de *Doctor Honoris Causa*.

COMISIA DE ÎNTOCMIRE A LAUDATIO

Președinte:

Prof. dr. **Vasile IȘAN**

Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Membri :

I.P.S. **TEOFAN**

Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei;

Prof. dr. **Alexandru ZUB**

Membru al Academiei Române;

I.P.S. **NIFON**

Arhiepiscop al Târgoviștei;

Prof. dr. **Emilian POPESCU**

Membru corespondent al Academiei Române;

Prof. dr. pr. **Viorel SAVA**

Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”.

Iași, 15 octombrie 2010